

Kam kráčíš, Církvi bratrská?

Rozhovor o církvi na pozadí zákona č. 428/2012 Sb.,

O majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi

(Doprovodný text k prezentaci při setkání hospodářů v Praze, 23. 2. 2013)

1.

Před časem jsem publikoval návrh, který se týkal jen financí, resp. mzdových pravidel. Byl to výkop, začátek debaty. Pro pochopení toho, co píšu, je třeba přečíst i jej. (Přikládám jej na konci tohoto dokumentu a používám v něm následující pojmy podle Zákona č.

428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi:

● Finanční náhrada (používal jsem někdy název **cizí peníze**, ale zůstanu u pojmu **náhrada za nevydaný majetek** (§15 zákona, částka za majetek a podíl z převážně katolického nevráceného majetku. Název *cizí* jsem používal proto, že mám bázeň s nimi zacházet - Mají být "narovnaním za Bílou horu"? Mají být za vězení našich bratří? Mají být skutečnou náhradou za půl miliardy nám ukradeného majetku?...) Peníze finanční náhrady za rok 2013 případně přijdou až na konci roku.

● Příspěvek na podporu činnosti (pro něj jsem používal název **naše peníze**, ale nadále zůstanu u názvu **příspěvek** (§17 částka na platy) Příspěvek pravidelně přichází a naše církve z něj hradí část platů duchovních.)

Na konci ledna tohoto roku jsem získal dojem, že je již o všem rozhodnuto a není třeba vytvářet alternativy. **Návrh prezentovaný Radou Církve bratrské** nastínil verzi, která počítá najednou se všemi penězi, které ze státu poplynou a kalkuluje s tím, že sbory dostanou všechny peníze a bude jen na nich, jak s nimi budou hospodařit. **Této verzi vytýkám:**

● Řešení podle předloženého návrhu ústředí CB by vedlo k atomizaci práce do malých celků sborů či v nejlepším případě seniorátů. Návrh vede jen k minimálnímu rozsahu skutečně společného díla.

● Po poměrně pevném a centrálním řízení různých záležitostí života sborů v minulých letech je to naprostý obrat. Varuji, že by se Rada CB nezbavila odpovědnosti za propady hospodaření některých sborů a špatné hospodaření či zběsilá rozhodnutí staršovstev (odmítnutí platit všechny mzdové náklady, nezodpovědné investice...)

● Návrh Rady CB je neuvěřitelně statický, nepočítá s proměnnými hodnotami. S možností aktivizace církve a zároveň s možností větší laicizace služby Církve bratrské.

Závěr mých úvodních slov: **Předpokládám, že Rada CB bude jednat demokraticky a představí církvi dva nebo tři modely řešení a komentuje jejich slabiny a silné stránky, dá možnost, aby proběhly během času do podzimu dva tři workshopy (otevřené třeba i veřejnosti mimo církve) a na podzim nechá hlasovat o tom, kterou verzi přijmout.**

Předložím zárodek jednoho řešení. Dříve, než bude debata o penězích, je ale třeba mluvit o charakteru a povaze církve. Po debatě *s baptisty* a *o baptistech* v posledních týdnech vidím, že je třeba debatovat širěji a odpovědněji:

2.

Musel jsem se začít do historie a ptát se, co znamenala na konci 19. a začátku 20. století "svobodná" církev. Mocnářství mělo jiné představy o podobě spojení s církvemi, než nyní. Mělo C&K církevní rady a monarchie byla pupečně spojena s církvemi té doby. Termín "svobodná" je třeba vyložit do dnešních podmínek. V našem případě (v některých církvích možná ano) neznamená toto slovo "izolovaná" od státu a jeho hospodaření. Není třeba tedy odmítat všechnu spolupráci se státem. Důstojnou a vážnou.

Zajímavý důkaz o podobné krizové situaci, která vedla k naléhavému řešení hospodářské záchrany církve, najdeme na stránkách knihy *100 let ve službě evangelia*, kde píše bratr kazatel Miloslav Košťál toto: "Už dávno před válkou upozorňoval Alois Adlof na potřebu hmotného odpoutání církve od americké misijní podpory. Bylo založeno konto české práce. Sbory se měly snažit o hmotné osamostatnění do deseti let. Zdálo se, že je to program neuskutečnitelný. Když v roce 1917 vstoupily Spojené státy americké jako Rakousku nepřátelská velmoc do války, misionáři museli odejet a česká práce měla k dispozici jen 2 500 Kč. Nezhroutlí se teď církev hmotně? Bije se na poplach, přichází jedna z nejtěžších zkoušek. A hle! Na konto české práce se schází během roku víc než 14 000 Kč - a nadto celá řada sborů se prohlašuje za hmotně soběstačné, některé aspoň částečně. Osvědčilo se, že církev má pevné duchovní grunty i skrytou sílu k samostatnému životu. Bylo tu už 26 sborů!"¹

Vede to k tomu, aby se **začalo bít na poplach**, vychovávat k desetikorunkám a padesátikorunkám v pravidelné sbírce (a korunkám od dětí a ne rozmazlenému vřeštění, že byla blbá nedělka...) a k větší skromnosti v investicích. A k vážnému rozhovoru o částečné laicizaci církve, tedy ochotě ke službě v těžkých podmínkách.

3.

Tento směr potvrzuje i **znění trvalého usnesení Celocírkevní konference z Brna roku 1991**, které říká: "Chceme se vrátit k zásadě, že jako svobodná církev si budeme platit kazatele ze svých prostředků. Počátek a způsob bude stanoven konferencí později." (Usnesení č. 10, 1991)

V tomto usnesení jsme se rozhodli, že si **sami budeme řešit platy** a nelimitovali jsme se pro další spolupráci se státem, neřekli jsme, že nevezmeme peníze na službu. To bylo po mém soudu moudré! Nemáme právo - pokud nebude jiné usnesení s celocírkevní platností - se zříkat té druhé části "cizích peněz".

Pojďme se nejdříve zamyslet, jakou jsme církví:

¹ Vydala Církev bratrská v roce 1980, kapitola 1., strana 38

4.

Jsme církví nesmírně **rozmanitou!** Máme mnoho typů zbožností, od reformované a téměř liberální po fundamentalistickou reformovanou. Od charismatické až letniční po formální a důstojně evangelickou. Od liturgické až po dynamickou. Jedni nechtějí ženy ve staršovstvech a jiní mají svobodu je tam mít. Je to dobře! Nesmí se to měnit.

Respektujeme tím i náš původ. Církev zahrnovala sukovité tkalce z Orlicka a mladé podruhy v Praze, kteří se scházeli v Křesťanském spolku mladíků. Jsme v tom nejlepším slova smyslu "katolická" široká a všeobecná církev.

5.

Církev bratrská je církev **spokojená!** Tato církev má na mnoho věcí podezřele dokonalé odpovědi, všemu nejlépe rozumí, protože je aktivní a vůdčí církví v ekuméně. Pravá tvář skutečného soužití s dalšími křesťany ale chybívá. Nepotřebujeme okolí, "řídíme hladinu tohoto světa podle našich linií daných řádkami v Bibli..."

Projevuje se to místy v agresivním přístupu k okolí, jinde v nerealistických očekáváních probuzení, nabuzenosti, probuzeneckosti..." Nehledáme schopnost absorbovat evangelium, tlačíme jej, protože *my víme*, co svět potřebuje...

6.

Ale jsme také církví **rozmařilou**. Navykli jsme si na státní peníze, lehko si navykáme na dluhy, děláme podivné investice, které mohou zatížit celou církev. Nepřipravovali jsme na přechod. Přejížděné období jsme mohli mít dávno. Personální či rezervní fond jsme rušit nemuseli. A zrušili jsme jej a rozpustili. Stavíme jedno či dvouúčelové chrámy, v nichž se těžko bydlí či mluví a moc brzo do nich teče. Dost často u investic chybí studie proveditelnosti - způsob, jak se bude stavba financovat. Nevyužíváme to, co už je postaveno a může sloužit ke scházení i nám.

7.

Naše aktivity myslí především na nás, jsme **soběstřední**. Naše celocírkevní webové stránky jsou skvělé, ale novinář se na nich cítí nepatřičně, protože nejsou pro něj. Jiné nemáme, nechystáme. Formu bohoslužeb ladíme tak, jak vyhovuje nám, jak chceme (to říkáme až tvrdě) a jak nás to baví. Tak se navykli žít kazatelé, tak myslí i celé sbory. Nepotřebujeme analyzovat a ptát se, co potřebují jiní lidé.

8.

Jsme dost **nekonceptní**. Není jasné, zda se církev v centrální Praze neutopí ve správě nemovitostí. Nemáme příliš jasno o rozvoji. Severočeské sbory se zhlédly v cestách na jižní Súdán, ale nikdo z nás neví, zda mají strategii pro pohraničí kolem Abertam a nebo pro Lounsko. Někdo začne stavět a předpokládá přízeň všech a přijde hned s kontem na dary, ten zase "ujíždí" na té či oné specialitě a má dojem, že to většina musí pochopit. A to, co církvi ve společnosti skutečně dlouhodobě dělá renomé, nebereme v potaz. Drobíme organizaci svých organizací v době, kdy se například sociální a zdravotní aktivity seskupují a optimalizují náklady. Máme skvělá teologická vysvětlení pro svou výlučnost, ale jsme zároveň velmi nečitelní pro sponzory zvenčí.

9.

Stojí-li otázka, zda nejdříve identita nebo nejprve systém používání peněz, tak je třeba zvolit pořadí: **Identita a pak až peníze!** Dejme si tedy čas nějakého přechodného období (2-4-6 let) a stanovme si priority, tedy koncepci. Najděme způsob, jak pojmenovat peníze, jak se k nim stavět. Zvažme postupné kroky, začněme dělat harmonogram kroků a promýšlejme metody.

10.

Také nesmíme zapomenout na **teologickou debatu**. Zda se shodneme v pohledu na peníze, zda je to *mamon nepravosti*, nebo jsou *čisté a nečisté* peníze. Máme budovat svoje sbory jako uzavřené komunity či otevřené oázy? Mají být sbory spíše farnostmi s odpovědností za určitý okrsek? A jak počítat s účastí nevěřících na našich projektech? Budou to jen pasivní příjemci či spolupracovníci?

11.

Cesta? Nemyslím, že bych musel mít pravdu, ale chtěl bych udržet diskusi a zachovat si na ni dost času. Předkládám podněty a ne hotové grafy. Neumím to a nechci vzbudit dojem, že jako jediný rozumím církvi.

12.

Ještě jednou: Budeme pracovat s pojmy, které je třeba upřesnit: podle Zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Je jimi tzv. Finanční náhrada (§15 zákona, částka za majetek a podíl z převážně katolického, ale i našeho nevráceného majetku - v případě Církve bratrské jde o téměř půl miliardy zcizeného majetku) a Příspěvek na podporu činnosti (§17 částka na platy) Peníze finanční náhrady za rok 2013 případně přijdou až na konci roku. Příspěvek pravidelně přichází a naše církve z něj hradí část platů duchovních.

Rezervní (personální) fond na platy kazatelů a život církve je třeba okamžitě obnovit. Všechny platby ze sborů musíme učinit jeho příjmem. Stejně tak i tzv. "Náhrady za nevydaný majetek" na dobu přechodného období. Vytvoří se tak skutečná rezerva, která se nesmí rozpustit. Otázkou je, zda z tohoto fondu neposkytovat od počátku roku 2014 i solidaritu a nezrušit tak výpočet "nedobrovolné" solidarity s ponecháním možnosti dobrovolně přispívat do tohoto rezervního fondu.

13.

Správu tohoto rezervního fondu svěřit Radě Církve bratrské a zřídit k ní dozorčí orgán se silným zastoupením (za každý seniorát jmenován jeden člen). O správě jednat s renomovanou bankou, která má zkušenosti s církevními penězi. Může být i zahraniční. **Stanovit si vlastní přechodné období (2 - 4 - 6 let)** po které zůstane základem mzdových prostředků "Příspěvek na provoz církví" a dofinancování platů zaměstnanců se bude provádět zvoleným způsobem z rezervního fondu.

14.

Během přechodného období **pracovat na strategii pro život církve**, což zahrnuje **reformu orgánů církve** směrem ke skutečnému kongregacionalismu a skutečné pojistce presbyterní složkou rady Církve bratrské, která bude složena z delegovaných zástupců oblastí (seniorátů) způsobem odspoda nahoru. Opatřením, které vzejde z této strategie také **určit priority a jejich procentuální velikost pro tvorbu rozpočtu**.

15.

Podle tohoto modelu pak počítat **rozpočet Církve bratrské** zahrnující peníze z **náhrady za nevydaný majetek**, které po 30 let máme pobírat, a od stanovené doby konce přechodného období již **přestanou** být příjmem rezervního fondu. Výnos rezervního fondu zůstane příjmem rezervního fondu, pokud konference hlasující o rozpočtu neurčí jinak. Rozpočet zahrne i **příspěvek na provoz** - příspěvek, který **klesá** po dobu 17 let. Ale také naše vlastní peníze, které **porostou** přechodem na samofinancování od stanovené doby konce přechodného období.

Strategii i rozpočtový model je třeba upravovat často (každé 2-3 roky)

16.

V prezentaci předkládám **pokus o příklad** rozpočtu a jeho kapitol. Je tu vidět reálné nebezpečí každé strategie je, že bude určena shora staršovstvem, kazatelem a nebude lidem vlastní. Naopak. Zvláště u nás mají členové církve mít slovo. Mají-li se nově učit přispívat po desetikoruně či padesátikoruně, musí být strategie a opatření závislé na jejich názoru. Jde nám o lidi víc, než o jejich peníze, tak strategii musíme udělat s lidmi.

17.

Z kapitol tohoto rozpočtu (mimo části na provoz církve a personálních nákladů) by se **peníze z náhrad rozdělovaly grantovým způsobem** na projekty sborů.

Tj: Sbor by měl svoje vlastní peníze, které si vybere na kazatele a na provoz a navíc by si mohl požádat z příslušné kapitoly o grant na nějaký rozvojový projekt, který by spolufinancoval, případně získal ještě další spolufinancování z jiných zdrojů.

18.

Granty. Metodika vyhlášení výzev, podávání projektů, obhajoby a výběru projektů, realizace, monitoringu (kontroly) a vyúčtování je zpracována. Zajišťují ji sami členové komunity (církve) a rozhodují tak sami o sobě podle předem daných pravidel.

(Metodika *místních akčních skupin*, která funguje minimálně osm let, je vyzkoušena a je možno ji získat na klíč. Během dvou let se ji lze naučit a převzít.)

☺ **Komunitně zpracovaná strategie** předpokládá analýzu zpracovanou formou sběru nápadů a podnětů ke grantování. Vytváří se tak **zásobník možných grantů**. Dále se zvažuje absorpční kapacita, tj, co dokáže sbor realizovat. Dále se **analyticky zvažují potřeby regionu** - v našem případě republiky, stav pokrytí evangeliem, stav pokrytí sociálními službami, stav péče o vzdělávání... atd. Probíhá **sběr představ a potřeb** - z rozhovorů, dotazníků. A také i **pasivní studium strategických plánů** republiky, krajů, měst a obcí. Důležité je, že už tento systém je sám od sebe misijní a dává dobré svědectví o existenci Pána Ježíše. Strategické plánování provází **podiv světa** nad tím, že církev může znamenat i toto. Nebyli zvyklí, že by se jich *kostel* ptal...

☺ Z této strategie si komunita (konference) definuje **pět, šest okruhů** - ve kterých se bude vypisovat **grantové řízení**. Komunita si navzájem pomáhá připravit projekty, získat spolufinancování, udržitelnost... atd. Tady je místo Rady církve bratrské a jejích spolupracovníků. Je **zájem dát** a ne nedat. A dát hospodárně, s obecným užitkem a včas.

☺ Stanoví se také horní **limit** pro žádost. Budeme-li rozdělovat 25 mil. Kč ročně, což je málo, předpokládaná výše v žádosti je např. 700 000,- Kč, spodní na 50 000,- Kč

☺ Stanoví se **harmonogram** vyhlášení grantů (na jaře dvě výzvy do dvou okruhů a na podzim výzvy do dalších dvou okruhů - na tři roky dopředu kalendář jednotlivých výzev)

☺ Stanoví se závazný **systém podávání žádostí** oproštěný od nesmyslností daných státními fondy pro granty z programů EU. Také možnost veřejné obhajoby.

☺ Komunita si určí **výběrovou komisi** z řad členů komunity, kteří mají předem stanovený **systém bodování** a metod pro objektivní výpočet přidělených bodů.

☺ Komunita si určí **systém kontroly** práce výběrové komise, **vyhlášení a realizace** výsledků grantového řízení.

- ☉ Komunita si určí **system kontroly** využití prostředků.
- ☉ Komunita prezentuje výsledky grantových řízení před médii.
- ☉ Poznámka na závěr: **Grantový systém komunitního typu je nesrovnatelný s evropskými grantovými agenturami, grantovými programy EU všech typů. Je nesrovnatelně jednodušší a levnější. Buduje komunitu lidí.**

19.

Co je cílem? Církev, která **žije odpovědně** uprostřed tohoto světa, jež svěřený majetek užívá jako **mamon nepravosti, získávající lidi pro nebeské království**. Církev **svobodná sloužit**, církev **komunikující** se světem a církev **spravedlivě rozhodující** dovnitř.

První verze mého návrhu ze dne 14.1.2013

Dovolím si navrhnout, jak by se měla církev chovat k finančním prostředkům, které v současné době (pokud neuspějí ústavní stížnosti) pravděpodobně získá podle Zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Je jimi tzv. Finanční náhrada (§15 zákona, částka za majetek a podíl z převážně katolického nevráceného majetku) a Příspěvek na podporu činnosti (§17 částka na platy) Peníze finanční náhrady za rok 2013 případně přijdou až na konci roku. Příspěvek pravidelně přichází a naše církve z něj hradí část platů duchovních. Omlouvám se, že je to opakování toho, co jsem řekl už několikrát:

Cizí peníze

Máme dostat ze státního rozpočtu v příštích letech nejen příspěvek na podporu činnosti církve, ale také prostředky finančních náhrad za nevydaný majetek. Ano, i my postrádáme nějaký nemovitý majetek. Oficiální vyjádření naší církve říká:

V současné době evidujeme cca 130 nemovitostí, které kdysi patřily naší církvi. Jedná se např. o zámek v Suchomastech s přílehlými pozemky, lesy a polnostmi, velký činžovní dům v Praze 2, obytný dům v Praze 10, modlitebna v Bruntále, pošta v Husinci, zemědělská usedlost Hamr a další lesní vodní či jiné pozemky apod. Téměř všechny tyto nemovitosti již nepatří České republice, nýbrž krajům, obcím a soukromým osobám, a proto se na ně zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi nevztahuje. Klasický restituční nárok se proto Církve bratrské prakticky netýká. Pokud o něco Církve bratrská požádá, budou to skutečně pouze „drobnosti“.

Náhrady tedy vyřeší tento majetek tak, že dostaneme část peněz, která nám za nenavrácené nemovitosti patří, ale zbytek těchto finančních prostředků dostáváme z toho, co by fakticky mělo patřit římskokatolické církvi. Stát však se souhlasem této církve dělí částku pro všechny registrované církve, které se spolu se státem věnují službě občanům ve specifických službách.

Pro nás to znamená, že budeme třicet let dostávat ze státního rozpočtu **ročně 24,5 mil. Kč**. Tyto peníze tedy z velké většiny považuji za **cizí peníze** a tak také navrhuji s nimi zacházet. Rozumím jim tak, že jsou to finance, kterými si kupuje stát služby, které neumí poskytnout a nebo je poskytuje daleko draž, než nezisková sféra - církve. Jsou to peníze "do budoucnosti" aby církve nemusely omezovat, ba mohly rozvinout svoji obecně prospěšnou činnost.

Tyto prostředky by se podle mého názoru měly dostat formou grantového systému mezi sbory a jejich neziskové organizace podle projektů, které by se předkládaly ročně ve dvou výzvách. (Vždy v následujícím roce by se rozdělovaly prostředky z minulého, protože částka přijde až na konci kalendářního roku.)

Církev by měla hledat, co společnost potřebuje a ona jí to může dát. Zároveň, co církev a třeba i další dovedou spolufinancovat, protože ani 24,5 mil Kč nemůže stačit na skutečné potřeby a kapacity církve jako celku, ani sborů jako jednotek církve. Tato částka je dokonce žalostně malá, aby přinesla nějaké komplexní řešení. Musíme tedy hledat menší a schůdné cíle.

Takové cíle, které se později mohou objevit v dotovaných tématech, se hledají analýzou a strategickým plánováním. Metodika plánování je známa a ověřena praxí. Výsledkem je, že církev společnosti nenutí to, co chce ona, ale reaguje na potřeby společnosti podle toho, co může nabídnout.

Počet grantových okruhů si na základě strategických cílů zvolí církev (Třeba: Péče o potřebné - zdravotnictví a sociální péče, péče o nové pracovníky - vzdělávání, misie - zakládání nových sborů a komunit, kde se pěstuje občanský život, humanitární a krizové účely...)

A pokud bude hotové zadání, je možné grantový systém připravit k fungování. Vyhlášení, metodiku výběru, monitoring použití, vyúčtování realizace - to vše má dobře zpracováno a odzkoušeno síť Místních akčních skupin (MAS). V takových aktivitách se dělí podobné peníze na základě podaných projektů už roky. O všem si rozhodují členové této místní akční skupiny, ale projekty v tomto systému může podávat kdokoli, kdo bydlí v oblasti spravované touto místní akční skupinou. V našem případě by byl oprávněným žadatelem sbor a jeho neziskové organizace. Pokud existuje "know-how", pak není třeba jej tvořit, realizaci grantových systémů lze zadat některým profesionálům z MAS či se jí naučit, protože ji někteří členové církve znají a používají.

Jak je vidět, na tvorbě strategických záměrů, řízení i monitoringu využití prostředků se mohou aktivně podílet členové a přátelé církve a z výsledků jejich projektů může mít užitek každý občan republiky. Tato verze je dobře prezentovatelná veřejnosti a pokud bude důvěryhodně používána, je možné, že se k částce finančních náhrad od státu přidruží i další podporovatelé. A jak říkám od zimy 2008 opakovaně, bylo by bývalo vhodné, aby si ji církev připravila dopředu a představila v kampani před hlasováním v poslanecké sněmovně. Hlasovalo se podle politických počtů, ale šlo o obraz církve ve veřejnosti. Je pozdě, ale přesto se ještě něco dá udělat.

Peníze na provoz (Naše peníze)

Po sedmnáct let ještě budeme dostávat příspěvek státního rozpočtu, který se bude postupně zmenšovat. Návrh smlouvy, kterou má vláda podepsat s církvemi, obsahuje i text, který říká, že výše příspěvku odpovídá částce poskytnuté církvi na základě zákona 218/1949 Sb. v roce 2011, z toho tedy vyplývá, že tam je uvedena i ta konkrétní částka. Zároveň je ve smlouvě uvedeno, že se na ní vztahují ustanovení občanského zákoníku. Je tedy vymahatelná. Smlouva bude vyhlášena ve Sbírce zákonů formou. To je to, z čeho jsou placeni dnes kazatelé a celocírkevní pracovníci, tedy zčásti. Z další části je už platí členové sami.

Z materiálů pro konferenci roku 2012 je jasné, že pro rok 2011 byla čísla takto:

Ve smyslu zák. 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem byla Církvi bratrské v minulém roce poskytnuta částka ze státního rozpočtu na platy duchovních (bez THP v ústředí) v celkové výši **30 227 000 Kč** (včetně 34% zdravotního a sociálního pojištění), valorizace platů ze strany církve tvořila částku **11 537 400 Kč** (rovněž včetně pojistného). Z údajů vyplývá, že církve se na platech svých zaměstnanců podílí ze **27%**, zbývajících **73%** hradí stát.

Tento trend by měl pokračovat a postupně by měla církev přejmout provoz zcela a tak provozovat za **naše peníze**. V případě, že některá vláda novelizuje zákon a tento příspěvek na život církve sníží (což se dá čekat) bude třeba reagovat rychleji. Na stůl by měly přijít tři scénáře přechodu na zcela vlastní financování. Ostrý, méně ostrý a ten, co počítá s tím, že současná výše příspěvku bude stejná podle předpokladu. Celkově v současnosti potřebujeme asi 44 mil. Kč ročně, abychom zaplatili platy všech pracovníků a zákonné odvody. Tato částka se samozřejmě pohybuje s tím, jak roste církev a jak potřebuje služebníky. Jistě můžeme uvažovat, zda musíme mít tolik služebníků, což není asi nejlepší otázka. Lépe je položit si otázku, jak porosteme dále a co po těch služebnících budeme chtít.

Ukazuje se, že nemusí strmě růst počet placených služebníků, protože církve nemusí nutně žít v celcích typu "sboru", který je finančně soběstačný až v určité velikosti. Církve nemusí nutně stavět kostely a modlitebny (zadlužovat se), ale smí využívat to, co už je postaveno k veřejným účelům. Církve může žít i v menších celcích a skupinách tam, kde daní lidé žijí, pod službou neplacených služebníků (to je způsob, který dobře zná i naše historie), které bude mít na péči nynější placený kazatel. A toho podrží nejen sbor, ale i sympatizanti a lidé z malých celků, protože budou přijímat jeho služby. Sbory mohou podnikat, mohou zhodnocovat své finance. I to může být zdroj finančních prostředků pro další pomocné služebníky, které si sbor případně může zaplatit sám. Plat kazatele může v době samostatnosti podpořit i město či obec, donátoři pocházející mimo církve - pokud budou vidět, že jeho práce a práce jeho sboru je užitečná. Církve by neměla utužovat parametry členství, ale naopak otvírat široce dveře a zdůrazňovat dobrovolnost přispívání a významně zprůhlednit rozpočet - jeho tvorbu, plnění a vyúčtování. Stále děkovat za laskavost, se kterou nás lidé podporují.

Jak se mají platit kazatelé a církevní pracovníci?

Kloním se k tomu, aby kazatelé byli zaměstnanci církve jako celku, tedy aby byl plat řešen centrálně. Tedy aby šlo o solidaritu řízenou. I tato solidarita "na domluvený povel" by mohla být více na "domluvený" než na "povel", tedy mohlo by se po krocích hledat více místa pro spontánní solidaritu.

Pokud by se kazatelé stali zaměstnanci sborů, odstartovalo by se konkurenční prostředí, na něž nejsme připraveni, což by se sice dalo zvládnout, ale... Více mi vadí, že by se církev rozpadla na naprosto volný svazek, který by držely ty "cizí peníze" pohromadě. Zároveň zastávám názor, že by se na výši kazatelova platu mohli podílet i členové sboru svým názorem. Tedy, aby byl vícesložkový. Základem by byla **pevná složka mzdy** podle tabulek a odsloužených let. Dále **první pohyblivá složka mzdy**, která by měla v celé církvi stejně definovaných (například) sedm parametrů, jejichž naplnění by ohodnotilo staršovstvo a schvalovalo by mu je členské shromáždění jednou za půl roku (či čtvrt roku) a podle jejich rozhodnutí by vyplácela Rada Církve bratrské příslušnou částku pohyblivé složky mzdy a fakturovala jí sboru. Mzda by měla ještě jednu, tedy **druhou pohyblivou složku mzdy**, ve které by Rada Církve bratrské vyjádřila ohodnocení práce kazatele navíc (senior, člen Rady CB, administrátor, atd.)

Podle mne je třeba, aby kazatel pocítil, že záleží také na názoru členů sboru, nejen na tom, co dostane odkudsi z Prahy na účet každý měsíc. I bez valné kvality práce...

V ideálních podmínkách by církev mohla nést odpovědnost za stáří kazatelů, protože někteří šli do služby nezajištěni a opustili vše - tedy do důchodu malý byt v menším městě ČR, v průběhu let služby by se dala také řešit podpora na pořízení dopravního prostředku, třeba třikrát v klesajícím objemu (mladému celé auto, v prostředku služby polovičku a nakonec třetinu z ceny levnějšího auta). Tak to alespoň dělají některé církve (např. Adventisté Sedmého dne.) I bez toho se ale dá přežít. Pokud bude kazatel sloužit, církev jej jistě nenechá v bídě, když bude mít možnosti. Jakmile budou všichni chudí, tak žádná bída...!

Práce kazatelů je prací, která je hodna mzdy. Kazatel by měl mít možnost získat tolik, kolik v průměru mají jeho pracující bratři a sestry, jimž slouží. Pokud není možný model průměru, tedy je bratří a sester málo, je rozumné, aby kazatel byl jedním ze členů společenství a měl svobodu využívat své charisma. Tam, kde nechtějí kazatele, jemuž by platili tolik, co v průměru mají oni, ať kazatele neshánějí a slouží si sami. Odpovědnost za společenství pak nesou bratři a sestry společně.

I tam, kde se kazatel svobodně rozhodne, že bude bez církevního platu a chce pracovat při zaměstnání, má mu to být umožněno na základě dohody. Kazatel musí být svoboděn pracovat tak, jako apoštolé. Obecně řečeno: Smlouva mezi sborem a kazatelem - jakési vymezení toho, co se po něm chce (viz první pohyblivá složka mzdy) - je v každém případě uspořádání dobrým základem pro jasnou spolupráci.

Nakonec si dovolím ještě jednou podotknout, že hospodaření tohoto typu se dá dobře prezentovat před společností. Mlžení, nejasnosti a kalkulativství se nám vrátí v nezájmu okolí, ve hněvu a odmítání. Dokonce se musí forma nakládání s prostředky srozumitelně představit veřejnosti a má se i komentovat v průběhu transformace systému. Čím více toho povíme, čím laskavěji a srozumitelněji vysvětlíme - tím více bodů pro nás. Podle reakcí si myslím, že už nyní vypadáme trochu jako..., protože nemáme jasno v základních parametrech toho, co chceme s finančními prostředky z "vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi" dělat.

Daniel Kvasnička, 14. 1. 2013